

Lovforslag nr. L 57

Folketinget 2011-12

Fremsat den 14. december 2011 af justitsministeren (Morten Bødskov)

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven

(Udvidet definition af menneskehandel mv.)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1062 af 17. november 2011, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 1, nr. 2, litra a, indsættes efter »seksuel udnyttelse af børn«: », menneskehandel«
2. I § 262 a, stk. 1, ændres »8 år« til: »10 år«.
3. I § 262 a, stk. 1 og 2, indsættes efter »slaveri eller slaverilignende forhold«: », strafbare handlinger«.

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning
2. Direktivet om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel mv.
 - 2.1. Hjemmelsgrundlag og Danmarks stilling
 - 2.2. Strafbare handlinger og sanktioner
 - 2.3. Straffemyndighed
 - 2.4. Efterforskning og retsforfølgning
 - 2.5. Beskyttelse af og bistand til ofre
 - 2.6. Forebyggelse mv.
3. Gældende dansk ret mv.
 - 3.1. Strafbare handlinger og sanktioner
 - 3.2. Straffemyndighed
 - 3.3. Efterforskning og retsforfølgning
 - 3.4. Beskyttelse af og bistand til ofre
 - 3.4.1. Advokatbistand mv.
 - 3.4.2. Offerets stilling under efterforskningen og straffesagen
 - 3.4.3. Center mod Menneskehandel
 - 3.5. Handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel
4. Lovforslagets udformning
 - 4.1. Definitionen af menneskehandel
 - 4.2. Strafferammen for menneskehandel
 - 4.3. Straffemyndighed
 - 4.4. Brug af ydelser fra ofre for menneskehandel
5. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
6. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
7. De administrative konsekvenser for borgere
8. De miljømæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer mv.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

1.1. Formålet med lovforslaget er at bringe dansk straffelovgivning i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/36/EU om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofrene herfor, og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2002/629/RIA (herefter direktivet). Direktivet er optrykt som bilag 2 til lovforslaget.

Som følge af Danmarks forbehold vedrørende samarbejdet om retlige og indre anliggender (retsforbeholdet) er direktivet ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Danmark, og Danmark har således ikke deltaget i Rådets vedtagelse af direktivet. Regeringen finder imidlertid, at Danmarks strafferetlige værn mod menneskehandel fortsat bør være på niveau med resten af Europa. Det foreslås derfor, at straffeloven bringes i overensstemmelse med direktivet på de punkter, hvor direktivet går videre end rammeafgørelsen, og hvor straffeloven ikke allerede er på linje med direktivet.

Lovforslaget indebærer, at det element af udnyttelse, som indgår i straffelovens definition af menneskehandel, udvides således, at også udnyttelse af strafbare handlinger fremover

kan straffes som menneskehandel, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt.

Desuden indeholder lovforslaget et forslag om at forhøje strafferammen for menneskehandel fra 8 år til 10 år. Forhøjelsen vil sikre, at der ved strafudmålingen til stadighed er et væsentligt råderum i forhold til selv helt ekstraordinært grove eller omfangsrige former for menneskehandel, men det er ikke hensigten, at den forhøjede strafferamme skal føre til ændringer af udmålingspraksis i de typer af sager om menneskehandel, som vi kender i dag.

Endelig indebærer lovforslaget, at danske statsborgere og andre, der har fast ophold her i landet, kan blive retsforfulgt ved de danske domstole for menneskehandel begået i udlandet, selv om handlingen ikke også er strafbar efter lovgivningen på gerningsstedet (det vil sige, selv om der ikke foreligger dobbelt strafbarhed).

Det fremgår af regeringsgrundlaget »Et Danmark, der står sammen« fra oktober 2011, at regeringen vil sætte kraftigt ind over for handel med kvinder inden for bl.a. sexindustrien. Lovforslaget skal også ses i sammenhæng med dette. Som det endvidere fremgår af regeringsgrundlaget, skal ofre

for menneskehandel desuden tilbydes bedre beskyttelse i Danmark. Udmøntningen af denne del af regeringsgrundlaget vil ske særskilt.

2. Direktivet om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel mv.

2.1. Hjemmelsgrundlag og Danmarks stilling

Direktivet om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel, som erstatter Rådets rammeafgørelse om bekæmpelse af menneskehandel (2002/629/RIA), er vedtaget med hjemmel i Traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde, 3. del, afsnit V. Direktivet er derfor omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender, jf. protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet til Lisabon-Traktaten (»retsforbeholdet«). Direktivet er dermed ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Danmark.

Danmark er således fortsat alene bundet af ovennævnte rammeafgørelse, men kan vælge at bringe dansk ret i overensstemmelse med de videregående bestemmelser i direktivet.

2.2. Strafbare handlinger og sanktioner

Efter *artikel 2* i direktivet om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel mv. skal hver medlemsstat træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at menneskehandel, medvirken til menneskehandel og forsøg på menneskehandel er strafbart.

Menneskehandel defineres i den forbindelse som rekruttering, transport, overførelse, ydelse af husly til eller modtagelse af en person, herunder udveksling eller overdragelse af kontrol over de pågældende, ved trusler eller ved brug af magt eller andre former for tvang, ved bortførelse, ved bedrag, ved svig, ved misbrug af magt eller udnyttelse af en sårbar position eller ved, at der ydes eller modtages betaling eller fordele for at opnå samtykke fra en person, der har kontrol over en anden person, med henblik på udnyttelse.

Udnyttelse skal ifølge direktivet mindst omfatte »udnyttelse af andres prostitution og andre former for seksuel udnyttelse, tvangsarbejde eller tvangstjenester, herunder tiggeeri, slaveri og slaverilignende forhold, trældom samt udnyttelse af strafbare handlinger og fjernelse af organer«.

Ifølge direktivets *artikel 3* skal medlemsstaterne endvidere træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at anstiftelse af, medvirken og tilskyndelse til samt forsøg på at begå en af de i *artikel 2* omhandlede lovovertrædelser er strafbart.

Ifølge direktivets *artikel 4* skal hver medlemsstat sikre, at fysiske personer, der begår menneskehandel, som udgangspunkt kan straffes med fængsel med en maksimumsstraf på mindst 5 år. Maksimumsstraffen skal dog være på mindst 10 år, hvis menneskehandlen er begået mod et offer, der i særlig grad var sårbar, hvilket ifølge direktivet mindst skal omfatte børneofre, menneskehandlen er begået inden for en kriminel organisation, jf. Rådets rammeafgørelse 2008/841/RIA af 24. oktober 2008 om bekæmpelse af organiseret kriminalitet, menneskehandlen forsætligt eller groft uagtsomt

har bragt offeret i livsfare, eller menneskehandlen er begået med brug af grov vold, eller offeret blev forvoldt særlig alvorlig skade ved lovovertrædelser.

Efter *artikel 4*, stk. 3, skal medlemsstaterne endvidere sikre, at det forhold, at menneskehandlen er begået af en offentligt ansat under udførelsen af dennes opgaver, betragtes som en skærpende omstændighed.

Forsøg og medvirken skal efter *artikel 4*, stk. 4, kunne straffes med sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til lovovertrædelsens grovhed, har en afskrækkende virkning og kan medføre udlevering.

Juridiske personer skal ifølge direktivets *artikel 5* og *6* også kunne drages til ansvar for menneskehandel og pålægges sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til lovovertrædelsens grovhed og har en afskrækkende virkning. Sådanne sanktioner skal i forhold til juridiske personer som minimum omfatte bødestraf, men kan også omfatte andre sanktioner, såsom udelukkelse fra at modtage offentlige ydelser, forbud mod at udøve erhvervsvirksomhed eller tvangsopløsning.

2.3. Straffemyndighed

Ifølge direktivets *artikel 10* skal hver medlemsstat som minimum have straffemyndighed (jurisdiktion) i forhold til menneskehandel, der begås i den pågældende medlemsstat eller af en gerningsmand, der er statsborger i den pågældende medlemsstat.

Når menneskehandel begås af en person, der er statsborger i en medlemsstat, er den pågældende medlemsstat endvidere forpligtet til at have straffemyndighed, uanset om forholdet er strafbart på gerningsstedet (det vil sige uden krav om dobbelt strafbarhed). I denne situation må det endvidere ikke stilles som betingelse for retsforfølgning, at offeret har indgivet en anmeldelse på gerningsstedet, eller at den stat, hvor lovovertrædelser er begået, har anmeldt forholdet.

2.4. Efterforskning og retsforfølgning

Det følger af direktivets *artikel 7*, at medlemsstaterne skal sikre, at redskaber og udbytte, som hidrører fra menneskehandel, kan beslaglægges og konfiskeres.

Ifølge direktivets *artikel 8* skal det være muligt ikke at retsforfølge ofre for menneskehandel eller (i det mindste) ikke at pålægge dem sanktioner for deres indblanding i ulovlige handlinger, som de har været nødt til at begå som en direkte følge af, at de har været udsat for menneskehandel.

Det følger af direktivets *artikel 9*, at medlemsstaterne skal sikre, at der kan efterforskes og rejses tiltale i sager om menneskehandel, uanset om offeret har anmeldt forholdet eller trukket sin anmeldelse tilbage. Medlemsstaterne skal endvidere sikre, at der kan rejses tiltale i en tilstrækkelig lang periode efter, at offeret har nået myndighedsalderen. Medlemsstaterne pålægges endvidere at sikre, at personer med ansvar for at efterforske og retsforfølge menneskehandel dels har den nødvendige uddannelse, dels kan anvende de efterforskningsmetoder, der bruges i sager om organiseret kriminalitet eller andre alvorlige forbrydelser.

2.5. Beskyttelse af og bistand til ofre

En medlemsstat skal efter direktivets *artikel 11* yde bistand og støtte til en person, så snart der er rimelig grund til at antage, at personen har været udsat for menneskehandel. Medlemsstaterne skal oprette egnede ordninger til tidligt at identificere ofre og yde dem støtte i samarbejde med relevante organisationer. Bistanden skal sætte ofrene i stand til dels at udøve deres rettigheder i henhold til direktivet, dels at unddrage sig gerningsmændenes indflydelse. Bistanden skal mindst omfatte sikker indkvartering, nødvendig lægehjælp og psykologbistand, rådgivning og information samt oversættelse og tolkning, og der skal tages hensyn til offerets eventuelle særlige behov.

Ifølge direktivets *artikel 12* skal medlemsstaterne sikre, at offeret straks får adgang til juridisk rådgivning, herunder til advokatbistand under en eventuel straffesag. Den juridiske bistand skal være gratis, når offeret ikke har tilstrækkelige midler.

Medlemsstaterne skal endvidere ifølge direktivets *artikel 12* sikre ofrene en passende beskyttelse på baggrund af en konkret risikovurdering, og ofre skal, hvor det er relevant, have adgang til vidnebeskyttelsesprogrammer. Medlemsstaterne skal i videst muligt omfang sikre, at offeret efter en konkret vurdering af vedkommendes omstændigheder ikke udsættes for visuel kontakt med gerningsmanden, unødvendig afhøring om privatlivets forhold, afgivelse af vidneforklaring uden dørlukning og unødvendig gentagelse af afhøringer.

Børn, der er ofre for menneskehandel, skal ifølge direktivets *artikel 13-16* ydes særlig bistand og beskyttelse i forhold til voksne ofre. Hersker der usikkerhed om offerets alder, og er der grund til at formode, at personen er et barn, skal personen ydes bistand og beskyttelse som et barn, jf. direktivets *artikel 13, stk. 2*.

Medlemsstaterne skal ifølge direktivets *artikel 14* sikre, at foranstaltninger, der træffes for at beskytte og bistå barneofrene i deres fysiske og psykosociale rehabilitering, vedtages efter en konkret vurdering af de særlige forhold, der gør sig gældende for det enkelte barneoffer, og under hensyntagen til barnets ønsker, behov og problemer. Barneofre eller børn af voksne ofre har endvidere ret til at modtage skoleundervisning. Endelig skal medlemsstaterne, hvor det er relevant og muligt, sikre passende hjælp til barneofferets familie, når denne befinder sig inden for medlemsstatens territorium.

Det følger af direktivets *artikel 15*, at medlemsstaterne i forhold til barneofre skal sikre, at sådanne ofre ikke lider overlast i forbindelse med efterforskningen og straffesagen. Er der tale om en interessekonflikt mellem indehaveren af forældremyndigheden og et barneoffer, skal der udpeges en repræsentant for barneofferet. Afhøringer af barnet skal finde sted uden ugrundet ophold efter anmeldelsen og om nødvendigt i lokaler, der er indrettet til formålet. Antallet af afhøringer skal begrænses mest muligt og foretages af en person, der er uddannet hertil. Alle afhøringer skal kunne videooptages, og videooptagelserne skal kunne benyttes som

bevismateriale. Et barneoffer skal under efterforskningen kunne være ledsaget af sin advokat eller en anden voksen person efter eget valg. Endelig skal medlemsstaterne sikre, at afhøringer kan gennemføres, uden at barnet er fysisk til stede i retslokalet.

Der skal efter direktivets *artikel 16* tages særligt hensyn til uledsagede barneofre, som i relevante tilfælde skal have udpeget en værge, ligesom der i forbindelse med efterforskningen og straffesagen skal udpeges en repræsentant for barnet.

Endeligt skal ofrene efter direktivets *artikel 17* have adgang til eksisterende kompensationsordninger for ofre for forsættelige voldsforbrydelser.

2.6. Forebyggelse mv.

Ifølge direktivets *artikel 18* skal medlemsstaterne søge at bekæmpe den efterspørgsel, der giver anledning til udnyttelse i form af menneskehandel. Dette kan bl.a. ske gennem informations- og bevidstgørelseskampagner, forsknings- og uddannelsesprogrammer, eventuelt i samarbejde med relevante organisationer i civilsamfundet og andre aktører, med henblik på at øge bevidstheden om problemet. Medlemsstaterne skal endvidere i den forbindelse overveje at kriminalisere brugen af tjenesteydelser, der udføres af ofre for menneskehandel.

Medlemsstaterne skal herudover fremme regelmæssig uddannelse af offentligt ansatte, der kommer i kontakt med ofre for menneskehandel, og indføre nationale rapportører eller tilsvarende mekanismer, der kan anvendes i forbindelse med dataindsamling og analyser inden for området. Medlemsstaterne skal ligeledes samarbejde med en EU-koordinator for bekæmpelse af menneskehandel. Medlemsstaterne skal navnlig formidle de i *artikel 19* omhandlede oplysninger til koordinatoren, på grundlag af hvilke koordinatoren bidrager til en rapportering, der udføres af Kommissionen hvert andet år, om, hvilke fremskridt der er gjort inden for bekæmpelsen af menneskehandel.

3. Gældende dansk ret mv.

3.1. Strafbare handlinger og sanktioner

Straffelovens § 262 a om menneskehandel trådte i kraft den 8. juni 2002. Bestemmelsen er formuleret bl.a. med henblik på implementering af EU-rammeafgårelsen om bekæmpelse af menneskehandel fra 2002, som er omtalt under pkt. 2.1 ovenfor.

Efter straffelovens § 262 a, stk. 1, straffes menneskehandel med fængsel indtil 8 år. Ved menneskehandel forstås rekruttering, transport, overførsel, husning eller efterfølgende modtagelse af en person, hvor der anvendes eller har været anvendt ulovlig tvang, frihedsberøvelse, trusler, retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller anden utilbørlig fremgangsmåde med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer.

Gerningsindholdet i straffelovens § 262 a, stk. 1, består således af tre elementer. For det første skal gerningsmanden have rekrutteret, transporteret, overført, huset eller modtaget en person. For det andet skal formålet med den pågældende handling være at udnytte den pågældende person ved køns- lig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slavelignende forhold eller fjernelse af organer. Endelig skal handlingen være udført under anvendelse af ulovlig tvang efter § 260, frihedsberøvelse efter § 261, trusler efter § 266, retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller anden utilbørlig fremgangsmåde.

På samme måde straffes efter straffelovens § 262 a, stk. 2, den, der – uanset om der anvendes ulovlig tvang mv. – rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person under 18 år med henblik på udnyttelse af den ovenfor nævnte karakter. Det samme gælder den, der yder betaling eller anden fordel for at opnå samtykke til sådan udnyttelse fra en person, som har myndighed over den forurettede, og den, der modtager sådan betaling eller anden fordel.

Forsøg på og medvirken til overtrædelse af straffelovens § 262 a er strafbart i medfør af straffelovens § 21 og § 23.

Straffelovens kapitel 10 indeholder regler for straffens fastsættelse, herunder om skærpene og formildende omstændigheder. Det følger af straffelovens § 81, nr. 8, at det i almindelighed skal indgå som en skærpene omstændighed ved straffastsættelsen, at en gerning er begået under udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv.

Af Rigsadvokatens oversigt over domme om overtrædelse af straffelovens § 262 a, som senest er opdateret den 3. maj 2010, fremgår, at der er udmålt straffe i størrelsesordenen ½ - 3½ års fængsel for overtrædelse af bestemmelsen. Samtlige sager vedrører udnyttelse til prostitution.

Efter straffelovens § 306 kan der også pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar for overtrædelse af straffeloven, herunder overtrædelse af straffelovens § 262 a om menneskehandel, efter reglerne i straffelovens kapitel 5 (§§ 25-27). Straffen er i givet fald bøde jf. straffelovens § 25.

3.2. *Straffemyndighed*

Straffelovens §§ 6-12 indeholder de almindelige bestemmelser om, hvornår en strafbar handling hører under dansk straffemyndighed. Disse bestemmelser afgrænser således, hvilke straffesager der kan pådømmes ved danske domstole.

Hovedreglen om dansk straffemyndighed er det såkaldte territorialprincip, hvorefter handlinger, som er begået i Danmark, hører under dansk straffemyndighed, jf. straffelovens § 6. Herudover følger det af straffelovens §§ 7-8 b, at handlinger, som er begået uden for Danmark, i en række tilfælde hører under dansk straffemyndighed.

Bl.a. følger det af straffelovens § 7, at handlinger, som foretages i udlandet af en person, som på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret eller er bosat eller har lignende fast ophold i Danmark, hører under dansk straffemyndighed, hvis handlingen også er strafbar efter lovgivningen på ger-

ningsstedet (det vil sige, hvis der foreligger dobbelt strafbarhed). Kravet om dobbelt strafbarhed gælder dog ikke i forhold til en person, der på gerningstidspunktet har den førnævnte tilknytning til Danmark, hvis der er tale om seksuel udnyttelse af børn eller kvindelig omskæring, eller hvis også den forurettede har den førnævnte tilknytning til Danmark.

Efter det såkaldte universalprincip, jf. straffelovens § 8, nr. 5, omfatter dansk straffemyndighed handlinger, som foretages uden for den danske stat, uden hensyn til hvor gerningsmanden hører hjemme, når handlingen er omfattet af en international bestemmelse, ifølge hvilken Danmark er forpligtet til at have straffemyndighed. Ved »internationale bestemmelser« forstås bl.a. bestemmelser i EU-direktiver.

3.3. *Efterforskning og retsforfølgning*

Efter retsplejelovens § 742, stk. 2, iværksætter politiet efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, herunder menneskehandel. Efterforskning forudsætter således ikke, at der er indgivet en anmeldelse, og en anmelder kan heller ikke forhindre videre efterforskning ved at trække sin anmeldelse tilbage.

De straffeprocessuelle tvangsindgreb, der kan anvendes i andre sager om alvorlig kriminalitet, kan også anvendes i sager om menneskehandel. Det drejer sig bl.a. om vare-tægtsfængsling, indgreb i meddeleleshemmeligheden, beslaglæggelse og ransagning. Retsplejelovens regler om straffeprocessuelle tvangsindgreb er som udgangspunkt opbygget således, at der som betingelse for de enkelte indgreb er opstillet kriminalitetskrav, mistankekrav og indikationskrav. Ved menneskehandel er der tale om kriminalitet af en sådan grovhed, at kriminalitetskravene for de forskellige tvangsindgreb i langt de fleste tilfælde vil være opfyldt. Det vil bero på en vurdering af de konkrete omstændigheder i de enkelte sager, om eventuelle mistankekrav og indikationskrav tillige er opfyldt.

Efter straffelovens § 75 vil udbytte ved menneskehandel kunne konfiskeres, og det samme gælder genstande, der har været brugt eller er bestemt til at bruges ved menneskehandel. Efter straffelovens § 76 a vil der endvidere efter omstændighederne kunne foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i menneskehandel, medmindre den pågældende sandsynliggør, at et formuegode er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler.

Når efterforskningen er afsluttet, afgør anklagemyndigheden, om der skal rejses tiltale. Tiltale rejses kun, hvis anklagemyndigheden vurderer, at dette vil føre til domfældelse, jf. retsplejelovens § 96, stk. 2.

Efter retsplejelovens §§ 721-722 kan anklagemyndigheden efter omstændighederne beslutte, at en sag skal ende med påtaleopgivelse eller tiltalefrafald. Anklagemyndigheden kan bl.a. vælge at frafalde tiltale, hvis der foreligger særlig formildende omstændigheder eller andre særlige forhold, og påtale ikke kan anses for påkrævet af almene hensyn, jf. § 722, stk. 2.

Retsforfølgning kommer ikke på tale, hvis strafansvaret er forældet. Forældelsesfristen for menneskehandel er 10 år, jf. § 93, stk. 1, nr. 3. Fristen regnes som udgangspunkt fra den dag, da den strafbare virksomhed er ophørt, jf. § 94, stk. 1. Forældelsesfristen for menneskehandel, hvor offeret er mindreårigt, regnes dog tidligst fra den dag, hvor den forurettede fylder 18 år, jf. § 94, stk. 4.

3.4. Beskyttelse af og bistand til ofre

3.4.1. Advokatbistand mv.

Retsplejelovens kapitel 66 a (§§ 741 a-741 f) indeholder bl.a. regler om advokatbistand og vejledning til forurettede i straffesager. I bl.a. sager om menneskehandel beskikker retten en advokat for den forurettede, når den pågældende anmoder om det, jf. § 741 a, stk. 1. Beskikkelse af advokat kan dog afslås, hvis lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter, og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig, jf. § 741, stk. 3. Fremsætter den forurettede ikke begæring om beskikkelse af advokat, kan der efter anmodning fra politiet beskikkes en advokat for den forurettede under efterforskningen, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 4.

Politiet vejleder den forurettede om adgangen til advokatbeskikkelse og om sagens forventede forløb mv. jf. nærmere bekendtgørelse nr. 1108 af 21. september 2007 om politiets og anklagemyndighedens pligt til at vejlede og orientere forurettede i straffesager og til at udpege en kontaktperson for forurettede.

3.4.2. Offerets stilling under efterforskningen og straffesagen

Politiet kan efter retsplejelovens § 750 foretage afhøringer under efterforskning af straffesager, men kan ikke pålægge nogen at afgive forklaring, og ingen tvang må anvendes for at få nogen til at udtale sig.

Ved afhøringer i retten har vidnet som udgangspunkt pligt til at afgive forklaring, jf. retsplejelovens § 168. Afhøring skal ske på en måde, der er egnet til at fremkalde en tydelig og sandfærdig forklaring.

Det er udgangspunktet, at bevisførelsen, herunder afhøring af vidner, skal ske umiddelbart for den dømmende ret. Det følger dog af retsplejelovens § 872, at politiets afhøring af et barn, når afhøringen er optaget på video, kan benyttes som bevis under hovedforhandlingen. Ifølge forarbejderne til den nævnte bestemmelse (jf. Folketingstidende 2002-2003, Tillæg A, spalte 2630, (lovforslag nr. L 117)) er udgangspunktet, at videoafhøring kan benyttes som bevis under hovedforhandlingen, hvis der er tale om afhøring af et barn på 12 år eller derunder. Der kan dog foreligge særlige omstændigheder, herunder barnets udvikling og psykiske tilstand, der bevirker, at videoafhøring af ældre børn kan anvendes som bevis. Kerneområdet for videoafhøring er sager om seksuelle overgreb mod børn, men ordningen kan også anvendes i andre sager, hvor der er et tilsvarende behov for det.

Retsmøder er som udgangspunkt offentlige, jf. retsplejelovens § 28 a. Offentligheden kan dog i visse tilfælde afskæres fra at deltage i et retsmøde. Efter retsplejelovens § 29 kan retten således i visse tilfælde bestemme, at et retsmøde skal holdes for lukkede døre (dørlukning).

Efter retsplejelovens §§ 30-31 kan retten i straffesager endvidere under nærmere angive betingelser forbyde henholdsvis offentlig gengivelse af forhandlingen (referatforbud) og offentlig gengivelse af navn, stilling eller bopæl for sigtede (tiltalte) eller andre under sagen nævnte personer eller anden offentliggørelse af den pågældendes identitet (navneforbud).

Retten kan efter retsplejelovens § 856, stk. 1, beslutte, at tiltalte skal forlade retssalen, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, når særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås. Retten kan endvidere efter retsplejelovens § 856, stk. 2, efter anmodning bestemme, at et vidnes navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for tiltalte, hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør det påkrævet, og det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar (anonym vidneførelse).

I meget alvorlige sager iværksætter politiet – ud fra en konkret risikovurdering – særlige sikkerhedsforanstaltninger for at beskytte vidner, f.eks. i form af overfaldsalarm eller jævnlig patruljering ved vidnets bopæl. Der kan endvidere i sjældne tilfælde blive tale om, at politiet opholder sig på vidnets bopæl eller arbejdsplads. Herudover kan Rigspolitiet i helt ekstraordinære tilfælde tilbyde vidner et fuldstændigt identitetsskifte.

Ifølge § 1 i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (offererstatningsloven) yder staten erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven, hvis overtrædelsen er begået i den danske stat. Det er i den forbindelse uden betydning, om skadevolderen eller skadelidte er dansk statsborger eller udlænding, og det er ligeledes uden betydning, om de har bopæl i Danmark eller udlandet. Erstatning kan ifølge offererstatningslovens § 1, stk. 3, i særlige tilfælde ydes for skader, der forvoldes ved handlinger begået uden for den danske stat, hvis skadelidte har bopæl i Danmark, har dansk indfødsret eller på gerningstidspunktet gjorde tjeneste for en udsendt dansk udenrigsrepræsentation. Erstatning kan endvidere ydes, når sådanne handlinger er begået mod skadelidte med bopæl i Danmark under dennes erhvervsudøvelse uden for den danske stat.

Efter lovens § 7 yder staten dog ikke erstatning, i det omfang skaden godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsudbetalinger mv.

Erstatning efter offererstatningsloven er betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer, og at skadelidte under en eventuel straffesag mod skadevolderen nedlægger påstand om erstatning, jf. offererstatningslovens § 10.

Efter retsplejelovens § 991 kan der i straffesager, som behandles uden medvirken af domsmænd, tilkendes den forurettede erstatning hos tiltalte for den skade, der er voldt ved

forbrydelsen, hvis den forurettede har fremsat begæring herom. I andre offentlige straffesager påhviler det anklagemyndigheden efter begæring fra forurettede at forfølge erstatningskravet, hvis dette kan ske uden væsentlig ulempe.

3.4.3. Center mod Menneskehandel

Center mod Menneskehandel, der er placeret i Servicestyrelsen, blev oprettet i 2007. Centret, der er et videns- og koordinationscenter, har bl.a. til formål at forbedre den sociale indsats for ofre for menneskehandel samt at koordinere samarbejdet mellem de sociale organisationer og andre myndigheder, herunder indsatsen med henblik på identificering af ofre. Dette arbejde supplerer politiets generelle indsats med identificering af ofre.

I samarbejde med de sociale organisationer og offentlige myndigheder sikrer centret en landsdækkende opsøgende og støttende indsats til ofre for menneskehandel bl.a. i form af tilbud om læge- og psykologbehandling, juridisk rådgivning, kortere kompetencegivende kurser, ophold i et krise- eller beskyttelsescenter og forberedt hjemsendelse i samarbejde med organisationer i hjemlandet.

3.5. Handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel

En række ministerier udarbejdede i juni 2011 en handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel for perioden 2011-2014. Handlingsplanen har til formål at nedbringe antallet af ofre for menneskehandel på langt sigt samt at sikre, at ofre for menneskehandel støttes på bedst mulig vis.

Det fremgår af handlingsplanen, at det skal sikres, at ofre for menneskehandel bliver identificeret, bl.a. via opsøgende arbejde i prostitutionsmiljøet og omkring børn. Endvidere indebærer handlingsplanen, at alle ofre for menneskehandel skal modtage tilbud om støtte i form af f.eks. hospitalsbehandling, psykolog/psykiaterbehandling, tandlægehjælp, socialpædagogisk støtte, juridisk bistand, undervisningsaktiviteter eller andet efter behov, ligesom alle skal modtage tilbud om ophold i et beskyttet botilbud væk fra bagmændene. Dernæst skal efterspørgslen på ydelser fra menneskehandlede i Danmark begrænses, bl.a. ved hjælp af oplysningskampanjer, som beskriver de negative følger af køb af ydelser fra ofre for menneskehandel. Der skal endvidere være fokus på det internationale samarbejde på området, og fokus på en effektiv efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold i forbindelse med menneskehandel skal oprettholdes.

4. Lovforslagets udformning

Dansk straffelovgivning lever allerede i vid udstrækning op til indholdet af direktivet om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel mv. Det gælder dog ikke fuldt ud bestemmelserne i artikel 2 om definitionen af menneskehandel og om strafmaksimum for grove tilfælde af menneskehandel og bestemmelserne i artikel 10 om straffemyndighed, jf. nærmere herom nedenfor.

4.1. Definitionen af menneskehandel

Direktivet indeholder i forhold til straffelovens § 262 a en udvidet definition af menneskehandel. Det element af udnyttelse, som indgår i menneskehandel, jf. nærmere herom pkt. 3.1 ovenfor, kan således efter direktivet – ud over seksuel udnyttelse, tvangsarbejde mv. – omfatte udnyttelse af strafbare handlinger.

For at bringe definitionen af menneskehandel i straffelovens § 262 a i overensstemmelse med direktivets definition foreslås det, at udnyttelse af strafbare handlinger bliver føjet til de former for udnyttelse, som indgår i straffelovens § 262 a.

Ved udnyttelse af »strafbare handlinger« forstår udnyttelse af egentlige kriminelle aktiviteter, såsom butikstyveri, lommetyveri, indbrudstyveri, handel med narkotika og andre lignende handlinger, og bestemmelsen tager dermed bl.a. sigte på berigelseskriminalitet. Bestemmelsen omfatter således bl.a. tilfælde, hvor handlede personer systematisk tvinges til butiks- og lommetyveri, hvor udbyttet afleveres til en bagmand.

I direktivet er det udtrykkeligt anført, at tvangsarbejde, der udgør menneskehandel, bl.a. omfatter tiggeri. Det følger således af direktivets præambelbetragtning 11, at tiggeri bør anses for en form for tvangsarbejde eller tvangstjeneste, jf. definitionen i ILO konvention nr. 29 af 28. juni 1930, og at udnyttelse af tiggeri, herunder brug af en handlet, afhængig person til tiggeri, har karakter af menneskehandel i direktivets forstand, når alle elementer i ILO konventionens definition af tvangsarbejde foreligger.

Ifølge forarbejderne til straffelovens § 262 a skal »tvangsarbejde« fortolkes i overensstemmelse med de gældende internationale instrumenter, heriblandt ILO konvention nr. 29 af 28. juni 1930 og nr. 105 af 5. juni 1957. I henhold til denne konvention omfatter tvangsarbejde:

»ethvert Arbejde eller enhver Bistandsydelse, der kræves af en Person under Trussel om en hvilken som helst Straf, og til hvilket den pågældende Person ikke har tilbudt sig frivilligt.«

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at »tvangsarbejde« i straffelovens § 262 a allerede omfatter »tiggeri« i direktivets forstand, og ministeriet finder derfor ikke anledning til at foreslå, at »tiggeri« udtrykkeligt nævnes i straffelovens § 262 a.

4.2. Strafferammen for menneskehandel

Som anført under pkt. 2.2 ovenfor følger det af direktivets artikel 2, at de medlemsstater, der er bundet af direktivet, skal sikre, at strafmaksimum for menneskehandel i de groveste tilfælde er på mindst 10 års fængsel.

Det foreslås, at Danmark på linje med direktivet hæver strafferammen for menneskehandel, som i dag er fængsel indtil 8 år, til fængsel indtil 10 år. Det er Justitsministeriets opfattelse, at en sådan forhøjelse af strafferammen vil kunne bidrage til at styrke det strafferetlige værn mod de alvorlige krænkelse af de forurettedes personlige frihed, som menneskehandel udgør. Forhøjelsen vil således sikre, at der til sta-

dighed er et væsentligt råderum i forhold til sjældent forekommende eller endnu ikke sete gerningsformer af helt ekstraordinær grovhed eller omfang. Det er derimod ikke hensigten, at den forhøjede strafferamme skal føre til ændringer i domstolens strafudmåling i de typer af sager om menneskehandel, som vi kender i dag.

4.3. Straffemyndighed

Det følger af direktivets artikel 10, at hver enkelt medlemsstat skal sørge for at have straffemyndighed i forhold til menneskehandel, der begås af en statsborger i den pågældende medlemsstat, uanset om forholdet er strafbart på gerningsstedet eller ej (det vil sige uden krav om dobbelt strafbarhed).

Som det fremgår af direktivet, er der i international sammenhæng enighed om at anse menneskehandel som en så alvorlig krænkelse af den forurettedes personlige frihed, at strafforfølgning bør være mulig uafhængig af gerningslandets lovgivning. Direktivet er imidlertid ikke bindende for Danmark, og direktivets jurisdiktionsbestemmelser har således ikke karakter af internationale bestemmelser, ifølge hvilke Danmark er forpligtet til at have straffemyndighed, jf. herved straffelovens § 8, nr. 5. Retsforfølgning i Danmark kan således ikke med henvisning til denne bestemmelse gennemføres uafhængigt af, om den pågældende handling er strafbar i gerningslandet.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der, når det kommer til handel med mennesker, er tale om et område, hvor der gælder et særligt beskyttelsesbehov. Der bør derfor sikres en effektiv retshåndhævelse i forhold til overtrædelser af straffelovens § 262 a i udlandet, når gerningsmanden i kraft af sit statsborgerskab, bopæl mv. har tilknytning til den danske stat. Danske statsborgere bør således ikke i udlandet lovligt kunne begå så grove strafbare handlinger, som handel med mennesker udgør, uden mulighed for retsforfølgning i Danmark.

Det foreslås derfor, at menneskehandel i overensstemmelse med direktivet – på linje med seksuelt misbrug af børn og kvindelig omskæring – undtages fra kravet om dobbelt strafbarhed i straffelovens § 7, stk. 1, for så vidt angår gerningsmænd, som også på gerningsstidspunktet havde dansk indfødsret eller bopæl eller fast opholdssted i Danmark.

4.4. Brug af ydelser fra ofre for menneskehandel

Som nævnt under pkt. 2.6 ovenfor fremgår det af artikel 18 i direktivet, at medlemsstaterne skal overveje, om brugen af ydelser fra ofre for menneskehandel skal være strafbar. Brug af ydelser fra en handlet person kan f.eks. omfatte den situation, at en person køber eller i øvrigt modtager seksuelle ydelser fra en prostitueret, som er offer for menneskehandel, men der kan også være tale om, at en handlet person udfører mere almindeligt arbejde for nogen.

Det er i dag ikke i sig selv strafbart at gøre brug af ydelser fra et offer for menneskehandel, men der kan dog forekomme tilfælde, hvor der er tale om en strafbar handling. Efter omstændighederne vil der f.eks. kunne straffes for voldtægt

eller medvirken hertil, hvis en kunde har samleje med en handlet prostitueret med forsæt til, at den prostituerede ved vold eller trussel om vold er tvunget til dette samleje – f.eks. kan man nævne den situation, at en kunde ved et besøg på et bordel kan se eller høre, at bordellets ejer ved trussel om vold tvinger den prostituerede til at have samleje med kunden. Endvidere vil der efter omstændighederne f.eks. kunne straffes for medvirken til ulovlig tvang, hvis en person køber rengøring med forsæt til, at den, der udfører rengøringen, er blevet tvunget til det ved trusler om vold eller frihedsberøvelse.

Overvejelser om en eventuel ordning, hvor modtagelsen af en ydelse er strafbar, alene fordi den, der leverer ydelsen, er offer for menneskehandel, omfatter nogle vanskelige spørgsmål. Det gælder ikke mindst spørgsmålet om, hvordan man i praksis skal kunne føre bevis for, at modtageren har haft det fornødne forsæt med hensyn til, at offeret rent faktisk var offer for en menneskehandel. Et andet spørgsmål er, hvordan ordningens anvendelsesområde nærmere skal afgrænses for at sikre, at et offer for menneskehandel kan udføre arbejde, når det er i offerets egen interesse, uden at arbejdsgiveren risikerer straf.

Det fremgår af regeringsgrundlaget »Et Danmark, der står sammen« fra oktober 2011, at regeringen vil gennemføre en grundig undersøgelse af et forbud mod købesex generelt. I den forbindelse bemærkes det, at Justitsministeriet har anmodet Straffelovrådet om at foretage en generel gennemgang af straffelovens kapitel 24 om forbrydelser mod kønsædeligheden. Rådet forventes i den forbindelse at foretage en vurdering af bl.a. spørgsmålet om, hvorvidt køb af seksuelle ydelser bør kriminaliseres. Straffelovrådet skal samtidig vurdere, om der er behov for nye initiativer vedrørende strafniveauet i sager om voldtægt. Justitsministeriet har i den forbindelse sendt et tidligere fremsat forslag til folketingsbeslutning om skærpet straf for voldtægt af ofre for menneskehandel (forslag nr. B 103 fremsat den 12. januar 2010) til rådet med henblik på, at det kan indgå i rådets overvejelser.

På den anførte baggrund er det Justitsministeriets opfattelse, at en nærmere stillingtagen til, om brug af ydelser fra ofre for menneskehandel bør kriminaliseres, bør afvente resultaterne af Straffelovrådets overvejelser.

5. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

6. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

7. De administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Forslaget bringer dansk lovgivning i overensstemmelse med direktiv 2011/36/EU. Direktivet er ikke bindende for Danmark.

10. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommer-

forening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Rigspolitiet, Politiforbundet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Erstatningsnævnet, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder, Dansk Røde Kors, Center mod Menneskehandel, Reden International, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Offerrådgivningerne i Danmark, Landsforeningen Hjælp Voldsofre, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre, Danner, Center for Voldtægtsofre (Rigshospitalet), Kompetencecenter Prostitution, Pro Vest, Red Barnet, Børnerådet og Børnesagens Fællesråd.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget bringer dansk lovgivning i overensstemmelse med direktiv 2011/36/EU. Direktivet er ikke bindende for Danmark.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (straffelovens § 7, stk. 1, nr. 2, litra a)

Det foreslås at ændre straffelovens almindelige regel i § 7, stk. 1, om dansk straffemyndighed for handlinger foretaget i udlandet for så vidt angår menneskehandel.

Ændringen sker på baggrund af direktivet om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel mv. og har til formål at gøre det muligt at straffe danske statsborgere og herboende udlændinge, der i udlandet begår menneskehandel, selv om den pågældende handling ikke er strafbar i det land, hvor den er begået.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at danske statsborgere og personer, som er bosat i den danske stat, kan straffes for menneskehandel, forsøg på og medvirken hertil, selv om handlingen ikke er strafbar i det land, hvor den er foretaget. Kravet om dobbelt strafbarhed i straffelovens § 7, stk. 1, nr. 1, vil med forslaget således ikke gælde ved menneskehandel i udlandet.

Anvendelse af den foreslåede jurisdiktionsbestemmelse forudsætter, at gerningsmanden havde den nævnte tilknytning til Danmark på det tidspunkt, hvor handlingen blev foretaget. Er tilknytningen til Danmark først opnået efter gerningstidspunktet, vil spørgsmålet om dansk straffemyn-

dighed skulle afgøres efter § 7, stk. 1, nr. 1, og dermed bero på, om det kan oplyses, at forholdet også er strafbart i gerningslandet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2 (straffelovens § 262 a, stk. 1)

Det foreslås at forhøje strafferammen i straffelovens § 262 a om menneskehandel fra de nuværende 8 år til fængsel indtil 10 år, således at dansk ret bringes i overensstemmelse med direktivet om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel mv., hvorved der sikres normharmonie på et område, som har betydelige internationale og grænseoverskridende elementer.

Formålet med den foreslåede forhøjelse er at styrke det strafferetlige værn mod de alvorlige krænkelse af de forurettedes personlige frihed, som menneskehandel udgør. Der tages derved højde for, at sjældent forekommende eller endnu ikke sete gerningsformer af en særlig grovhed kan rummes i bestemmelsen. Det er derimod ikke hensigten, at den forhøjede strafferamme skal føre til ændringer i domstolens strafudmåling i de typer af sager om menneskehandel, som vi kender i dag.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3 (straffelovens § 262 a, stk. 1 og 2)

Det foreslås, at definitionen af menneskehandel i straffelovens § 262 a udvides til også at omfatte tilfælde, hvor en person handles med henblik på udnyttelse af den pågældende ved strafbare handlinger.

Ændringen sker på baggrund af direktivet om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel mv. og har til formål at sikre normharmonien på et område, som har betydelige internationale og grænseoverskridende elementer, ligesom den har til formål at sidestille menneskehandel, der sigter mod organiseret berigelseskriminalitet, med menneskehandel, der sigter mod andre former for udnyttelse, herunder prostitution.

Ved »strafbare handlinger« forstår egentlige kriminelle aktiviteter, såsom butikstyveri, lommetyveri, indbrudstyveri, handel med narkotika og andre lignende handlinger, og bestemmelsen tager dermed bl.a. sigte på berigelseskriminalitet. Anvendelse af § 262 a forudsætter, at handlen finder

sted med henblik på udnyttelse af den pågældende på nærmere opregnet vis. Det betyder, at menneskehandlen skal være foretaget med henblik på, at gerningsmanden opnår økonomisk vinding, eller med henblik på gerningsmandens egen udnyttelse af den pågældende. Bestemmelsen omfatter således ikke alene ulovlige handlinger, som indebærer en økonomisk vinding.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Bestemmelsen fastsætter lovens ikrafttrædelsestidspunkt. Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1062 af 17. november 2011, foretages følgende ændringer:

§ 7. Under dansk straffemyndighed hører handlinger, som foretages inden for et fremmed myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet, hvis

- 1) handlingen også er strafbar efter lovgivningen på gerningsstedet (dobbel strafbarhed) eller
- 2) gerningsmanden også på gerningstidspunktet har den nævnte tilknytning her til landet og handlingen
 - a) omfatter seksuel udnyttelse af børn eller kvindelig omskæring eller
 - b) er rettet mod nogen, der på gerningstidspunktet har den nævnte tilknytning her til landet.

Stk. 2. Under dansk straffemyndighed hører endvidere handlinger, som foretages uden for et myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har den i stk. 1 nævnte tilknytning her til landet, hvis handlinger af den pågældende art kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 1, og stk. 2 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til handlinger foretaget af en person, som på tidspunktet for sigtelsen har indfødsret eller er bosat i Finland, Island, Norge eller Sverige, og som opholder sig her i landet.

§ 262 a. For menneskehandel straffes med fængsel indtil 8 år den, der rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person, hvor der anvendes eller har været anvendt

- 1) ulovlig tvang efter § 260,
- 2) frihedsberøvelse efter § 261,
- 3) trusler efter § 266,
- 4) retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller

1. I § 7, stk. 1, nr. 2, litra a, indsættes efter »seksuel udnyttelse af børn«: », menneskehandel«.

2. I § 262 a, stk. 1, ændres »8 år« til: »10 år«.

5) anden utilbørlig fremgangsmåde med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer

- 1) rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person under 18 år eller
- 2) yder betaling eller anden fordel for at opnå samtykke til udnyttelsen fra en person, som har myndighed over den forurettede, og den, der modtager sådan betaling eller anden fordel.

3. I § 262 a, *stk. 1* og 2, indsættes efter »slaveri eller slaverilignende forhold«: », strafbare handlinger«.

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

I

(Lovgivningsmæssige retsakter)

DIREKTIVER

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/36/EU**af 5. april 2011****om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofre herfor, og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2002/629/RIA**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 82, stk. 2, og artikel 83, stk. 1,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹⁾,

efter høring af Regionsudvalget,

efter fremsendelse af forslaget til de nationale parlamenter,

efter den almindelige lovgivningsprocedure²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Menneskehandel er en alvorlig forbrydelse, der ofte begås inden for rammerne af organiseret kriminalitet; det udgør en grov overtrædelse af de grundlæggende rettigheder og er udtrykkeligt forbudt i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel er en prioritet for Unionen og medlemsstaterne.

(2) Dette direktiv indgår i en global indsats til bekæmpelse af menneskehandel, der omfatter aktioner, som inddrager tredjelande, jf. »det indsatsorienterede dokument om styrkelse af EU's eksterne dimension inden for bekæmpelse af menneskehandel — mod en global EU-indsats for bekæmpelse af menneskehandel«, som godkendt af Rådet den 30. november 2009. I denne forbindelse bør der også foretages aktioner i tredjelande, der er hjemlande for ofre, eller hvorfra ofre overføres, med henblik på at skabe øget bevidsthed om problemet, mindske sårbarheden, støtte og bistå ofre, bekæmpe de underliggende årsager til menneskehandel og støtte disse tredjelande i udviklingen af egnede lovgivning til bekæmpelse af menneskehandel.

(3) Dette direktiv anerkender det kønsspecifikke ved fænomenet menneskehandel, og at kvinder og mænd ofte handles til forskellige formål. Bistands- og støtteforanstaltninger bør derfor også være kønsspecifikke, hvor det er relevant. Push- og pullfaktorerne kan være forskellige, alt efter hvilke sektorer der er berørt, såsom menneskehandel med henblik på udnyttelse i sexindustrien eller som arbejdskraft i f.eks. byggebranchen eller landbrugssektoren eller til privat hushjælp.

(4) Unionen har sat sig som mål at forebygge og bekæmpe menneskehandel og at beskytte handlede personers rettigheder. Med dette mål for øje blev Rådets rammeafgørelse 2002/629/RIA af 19. juli 2002 om bekæmpelse af menneskehandel³⁾ og EU's plan for bedste praksis, standarder og procedurer i forbindelse med bekæmpelse og forebyggelse af menneskehandel⁴⁾ vedtaget. Endvidere er bekæmpelsen af

menneskehandel en klar prioritet i Stockholmprogrammet — Et åbent og sikkert Europa i borgernes tjeneste og til deres beskyttelse⁵⁾, der er vedtaget af Det Europæiske Råd. Der bør overvejes andre foranstaltninger såsom støtte til udvikling af generelle fælles EU-indikatorer for, hvordan ofre for menneskehandel kan identificeres, gennem udveksling af bedste praksis mellem alle relevante aktører, navnlig offentlige og private sociale tjenesteydere.

(5) Medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder bør fortsat samarbejde for at styrke bekæmpelsen af menneskehandel. I den henseende er det afgørende, at der er et tæt samarbejde på tværs af grænserne, herunder udveksling af informationer og af bedste praksis, og en fortsat åben dialog mellem medlemsstaternes politi-, rets- og finansmyndigheder. Koordineringen af efterforskningen og retsforfølgningen i sager om menneskehandel bør lettes gennem forstærket samarbejde med Europol og Eurojust, oprettelse af fælles efterforskningshold og gennemførelse af Rådets rammeafgørelse 2009/948/RIA af 30. november 2009 om forebyggelse og bilæggelse af konflikter om udøvelse af jurisdiktion i straffesager⁶⁾.

(6) Medlemsstaterne bør støtte og arbejde tæt sammen med civilsamfundsorganisationer, herunder anerkendte og aktive ikke-statslige organisationer på dette område, der arbejder med handlede personer, navnlig om politiske initiativer, informations- og bevidstgørelseskampagner, forsknings- og uddannelsesprogrammer og om uddannelse samt i forbindelse med overvågning og evaluering af virkningen af foranstaltninger til bekæmpelse af menneskehandel.

(7) Dette direktiv anvender en integreret, holistisk og menneskerettighedsorienteret tilgang til bekæmpelsen af menneskehandel, og ved gennemførelsen heraf bør der tages hensyn til Rådets direktiv 2004/81/EF af 29. april 2004 om udstedelse af opholdstilladelser til tredjelandstatsborgere, der har været ofre for menneskehandel, eller som er indrejst som led i ulovlig indvandring, og som samarbejder med de kompetente myndigheder⁷⁾, og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/52/EF af 18. juni 2009 om minimumsstandarder for sanktioner og foranstaltninger over for arbejdsgivere, der beskæftiger tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold⁸⁾. En bedre forebyggelse og retsforfølgelse samt beskyttelse af ofrenes rettigheder er væsentlige formål med dette direktiv. Dette direktiv fastsætter desuden sammenhængsbestemte fortolkninger af de forskellige former for menneskehandel og har til formål at sikre, at hver enkelt form håndteres ved hjælp af de mest effektive midler.

(8) Børn er mere sårbare end voksne og derfor mere udsatte for at blive ofre for menneskehandel. Ved anvendelsen af dette direktiv skal der primært tages hensyn til barnets tarv i overensstemmelse med Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og De Forenede Nationers konvention om barnets rettigheder af 1989.

(9) De Forenede Nationers protokol af 2000 til forebyggelse og bekæmpelse af samt straf for handel med mennesker, herunder særligt kvinder og børn, der supplerer De Forenede Nationers konvention om grænseoverskridende organiseret kriminalitet og Europarådets konvention af 2005 om indsatsen mod menneskehandel, er afgørende skridt på vejen til at forstærke internationalt samarbejde om bekæmpelsen af menneskehandel. Det bør bemærkes, at Europarådets konvention indeholder et evalueringsorgan, bestående af Ekspertgruppen til Bekæmpelse af Menneskehandel (Greta) og komitéen af kontraherende parter. Koordinering mellem internationale organisationer med kompetence til at bekæmpe menneskehandel bør støttes, så dobbeltarbejde undgås.

(10) Dette direktiv berører ikke non-refoulement-princippet, jf. konventionen af 1951 om flygtninges retsstilling (Genèvekonventionen), og er i overensstemmelse med artikel 4 og artikel 19, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

(11) For at imødegå den seneste udvikling i fænomenet menneskehandel indfører dette direktiv et videre begreb for, hvad der skal anses for menneskehandel, end i rammeafgørelse 2002/629/RIA og omfatter derfor flere former for udnyttelse. Inden for rammerne af dette direktiv bør tvangstiggeri anses for en form for tvangsarbejde eller tvangstjenester, jf. definitionen i ILO-konvention nr. 29 af 1930 om tvunget eller pligtmæssigt arbejde. Udnyttelse af tiggeri, herunder brug af en handlet, afhængig person til tiggeri, er derfor kun omfattet af definitionen af menneskehandel, når alle elementer i tvangsarbejde eller tvangstjenester foreligger. På baggrund af den relevante retspraksis bør gyldigheden af et eventuelt samtykke i at udføre dette arbejde eller levere disse ydelser vurderes i hvert enkelt tilfælde. Når der er tale om et barn, bør et samtykke imidlertid aldrig anses for gyldigt afgivet. »Udnyttelse af strafbare handlinger« bør forstås som udnyttelse af en person til bl.a. at begå lommetyveri, butikstyveri, narkotikahandel og andre lignende gerninger, der er strafbare og indebærer en økonomisk vinding. Definitionen omfatter også menneskehandel med henblik på fjernelse af organer, hvilket udgør en grov krænkelse af den menneskelige værdighed og den fysiske integritet, samt f.eks. andre former for adfærd som ulovlig adoption eller tvangsægteskab, for så vidt de indeholder de væsentlige bestanddele i menneskehandel.

(12) Straffeniveaueet i dette direktiv afspejler den stigende bekymring blandt medlemsstaterne over udviklingen af fænomenet menneskehandel. Direktivet bygger derfor på Rådets konklusioner af 24.- 25. april 2002 om den metode, der skal anvendes ved indbyrdes tilnærmelse af strafferetlige sanktioner, niveau 3 og 4. Når gerningen begås under visse omstændigheder, f.eks. mod et særligt sårbart offer, bør der pålægges en strengere straf. Inden for rammerne af direktivet bør særligt sårbare personer mindst omfatte alle børn. Der kan også tages hensyn til andre faktorer ved vurderingen af, om et offer er sårbart, f.eks. køn, graviditet, helbredstilstand og handicap. Når gerningen er særlig grov, f.eks. hvor offeret har været i livsfare, hvor der er anvendt grov vold som led i gerningen såsom tortur, tvungen brug af narkotika eller medicin, voldtægt eller andre alvorlige former for psykologisk, fysisk eller seksuel vold eller på anden måde har forvoldt ofret alvorlig skade, bør dette ligeledes afspejles ved en strengere straf. Når der i dette direktiv nævnes overgivelse, bør det fortolkes i overensstemmelse med Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne⁹⁾. Lovovertrædelsens grovhed kan også tages i betragtning som led i fuldbyrdelsen af dommen.

(13) Ved bekæmpelsen af menneskehandel bør der gøres fuld brug af de eksisterende instrumenter om beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold såsom De Forenede Nationers konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet og tillægsprotokoller hertil, Europarådets konvention af 1990 om hvidvaskning, efterforskning, beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold, Rådets rammeafgørelse 2001/500/RIA af 26. juni 2001 om hvidvaskning af penge, identifikation, opsporing, indefrysning eller beslaglæggelse og konfiskation af redskaber og udbytte fra strafbart forhold¹⁰⁾ og Rådets rammeafgørelse 2005/212/RIA af 24. februar 2005 om konfiskation af udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold¹¹⁾. Der bør tilskyndes til anvendelse af beslaglagte og konfiskerede redskaber og beslaglagt udbytte fra de lovovertrædelser, der er omhandlet i dette direktiv, for at yde støtte til ofrenes bistand og beskyttelse, herunder erstatning til ofre og støtte til Unionens retshåndhævelsesmyndigheders grænseoverskridende bekæmpelse af menneskehandel.

(14) Ofre for menneskehandel bør i overensstemmelse med de grundlæggende principper i de relevante medlemsstaters retssystemer beskyttes mod retsforfølgelse og straf for strafbare handlinger, såsom brug af falske dokumenter, og gerninger omfattet af lovgivningen om prostitution eller indvandring, som de er blevet tvunget til at begå som en direkte følge af, at de er ofre for menneskehandel. Formålet med beskyttelsen er at sikre ofrenes menneskerettigheder, at undgå yderligere viktimitisering og at tilskynde dem til at

optræde som vidner under straffesager mod gerningsmændene. Denne beskyttelse bør ikke udelukke retsforfølgning eller straf for gerninger, som en person frivilligt har begået eller deltaget i.

(15) For at sikre, at efterforskning og retsforfølgelse af menneskehandel fører til resultater, bør indledningen heraf principielt ikke afhænge af ofrets anmeldelse eller anklage. Når karakteren af handlingen gør det nødvendigt, bør retsforfølgning være mulig i tilstrækkelig lang tid, efter at offeret har nået myndighedsalderen. Varigheden af den tilstrækkeligt lange periode bør fastsættes i overensstemmelse med national ret. De retshåndhævende embedsmænd og anklagemyndigheden bør have tilstrækkelig uddannelse, særligt med henblik på at fremme international retshåndhævelse og retsligt samarbejde. De af dem, der er ansvarlige for efterforskning og retsforfølgning af disse forbrydelser, bør også have adgang til at bruge de efterforskningsmidler, der anvendes i sager angående organiseret kriminalitet og anden alvorlig kriminalitet: Sådanne redskaber kan omfatte opfangning af kommunikationer, skjult overvågning, herunder elektronisk overvågning, og tilsyn med bankkonti og anden finansiel efterforskning.

(16) For at sikre en effektiv retsforfølgning af internationale kriminelle grupper, der har lagt centrum for deres aktiviteter i en medlemsstat, og som udfører menneskehandel i tredjelande, bør der være jurisdiktionskompetence med hensyn til menneskehandel, når gerningsmanden er statsborger i den pågældende medlemsstat, og forbrydelsen begås uden for medlemsstatens område. Tilsvarende kan jurisdiktionskompetence ligeledes fastslås, når gerningsmanden har sædvanligt opholdssted i en medlemsstat, ofret er statsborger eller har sædvanligt opholdssted i en medlemsstat, eller gerningen er begået til fordel for en juridisk person, der er etableret i en medlemsstat, og gerningen er begået uden for den pågældende medlemsstats område.

(17) Hvor direktiv 2004/81/EF indeholder bestemmelser om udstedelse af opholdstilladelser til ofre for menneskehandel, der er tredjelandsstatsborgere, og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgernes og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område¹²⁾ regulerer udøvelsen af retten til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område for EU-borgere og deres familier, herunder beskyttelse mod udvisning, fastsætter dette direktiv særlige beskyttelsesforanstaltninger for alle ofre for menneskehandel. Dette direktiv omhandler derfor ikke betingelserne for ophold for ofrene for menneskehandel på medlemsstaternes område.

(18) Det er nødvendigt for ofre for menneskehandel at kunne gøre effektiv brug af deres rettigheder. De bør derfor have adgang til at få bistand og støtte inden, under og et passende tidsrum efter straffesagen. Medlemsstaterne bør afsætte ressourcer til støtte for bistand og støtte til og beskyttelse af ofre. Den bistand og støtte, der ydes, bør omfatte mindst det minimum af foranstaltninger, der er nødvendigt for, at ofret kan komme sig og undslippe gerningsmændene til menneskehandlen. Den praktiske gennemførelse af sådanne foranstaltninger bør på grundlag af en konkret vurdering, der foretages efter de nationale regler, tage hensyn til den pågældende persons omstændigheder, kulturelle baggrund og behov. Der bør ydes bistand og støtte til personer, så snart der foreligger en rimelig begrundet indikation, der giver anledning til at antage, at den pågældende kan være offer for menneskehandel, uanset om den pågældende er villig til at optræde som vidne. I sager, hvor ofret ikke har lovligt ophold i den pågældende medlemsstat, bør bistanden og støtten ydes ubetinget, i det mindste under betænkningstiden. Hvis ofret, efter at identifikationsprocessen er afsluttet, eller betænkningstiden er udløbet, ikke anses for at være berettiget til en opholdstilladelse og ikke på anden måde har lovligt ophold i den pågældende medlemsstat, eller hvis ofret har forladt den pågældende medlemsstats område, er den pågældende medlemsstat ikke forpligtet til fortsat at yde bistand og støtte til den pågældende i henhold til dette direktiv. Om nødvendigt bør bistanden og støtten fortsætte i en passende periode, efter at straffesagen er afsluttet, f.eks. hvis ofret er under lægelig behandling på grund af de alvorlige fysiske eller psykiske følger af forbrydelsen, eller hvis den pågældendes sikkerhed er i fare på grund af offerets forklaringer under straffesagen.

(19) Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA af 15. marts 2001 om ofres stilling i forbindelse med straffesager¹³⁾ opstiller en række rettigheder for ofre under straffesager, herunder retten til beskyttelse og erstatning. Derudover bør ofre for menneskehandel straks have adgang til juridisk rådgivning og, i overensstemmelse med ofres rolle i det relevante retssystem, juridisk bistand, herunder med henblik på at rejse erstatningskrav. En sådan juridisk rådgivning og bistand kan også ydes af de kompetente myndigheder med henblik på at rejse erstatningskrav over for medlemsstaten. Formålet med juridisk rådgivning er at give ofrene mulighed for at blive informeret og få råd om de forskellige muligheder, de har. Juridisk rådgivning bør ydes af en person, der har modtaget den fornødne juridiske uddannelse uden nødvendigvis at være jurist. Juridisk rådgivning og, i overensstemmelse med ofres rolle i det relevante retssystem, juridisk bistand bør ydes gratis, i det mindste når ofret ikke har tilstrækkelige økonomiske midler, på en måde, der er i overensstemmelse med medlemsstaternes interne regler. Da særligt børneofre sjældent vil have økonomiske ressourcer, vil juridisk rådgivning og bistand under straffesagen i praksis være gratis for dem. Endvidere bør ofre på grundlag af en konkret risikovurdering foretaget efter de nationale regler beskyttes mod gengældelse, intimidering og risikoen for igen at blive offer for menneskehandel.

(20) Ofre for menneskehandel, der allerede er blevet udsat for det misbrug og den nedværdigende behandling, som menneskehandel normalt indebærer, såsom seksuel udnyttelse, seksuelt misbrug, voldtægt, slaverilignende praksis eller fjernelse af organer, bør beskyttes mod sekundær viktimisering og yderligere traumer under straffesagen. Unødvendig gentagelse af afhøringer under efterforskningen, retsforfølgningen og retssagen bør undgås, f.eks. ved fremlæggelse hurtigst muligt under retsforhandlingerne af videooptagelser af sådanne afhøringer, hvor det er hensigtsmæssigt. Med henblik herpå bør ofre for menneskehandel modtage en behandling, der passer til deres individuelle behov, under efterforskningen af forbrydelsen og straffesagen. Vurderingen af ofrenes individuelle behov bør inddrage omstændigheder såsom deres alder, om de er gravide, deres helbred, handicap de måtte have, og andre personlige omstændigheder samt de fysiske og psykiske følger af de kriminelle handlinger, ofret blev udsat for. Om og hvordan behandlingen skal ske, må afgøres ud fra en konkret vurdering på grundlag af de kriterier, der er fastsat i national ret, reglerne om rettens skøn, praksis og vejledninger.

(21) Bistands- og støtteforanstaltningerne bør ydes til ofrene på grundlag af information og samtykke. Ofrene bør derfor informeres om de vigtige aspekter af disse foranstaltninger, og de bør ikke påtvinges ofrene. Afslår et offer bistands- eller støtteforanstaltninger, bør dette ikke medføre forpligtelser for den pågældende medlemsstats kompetente myndigheder med hensyn til at stille alternative foranstaltninger til rådighed for ofret.

(22) Ud over de foranstaltninger, der er til rådighed for alle ofre for menneskehandel, bør medlemsstaterne sikre, at børneofre har adgang til særlig bistand og støtte og særlige beskyttelsesforanstaltninger. Disse foranstaltninger bør ydes under hensyn til barnets tarv og i overensstemmelse med De Forenede Nationers konvention af 1989 om barnets rettigheder. Når det er uvist, hvilken alder en person, der har været offer for menneskehandel, har, og der er grund til at antage, at den pågældende er under 18 år, bør der gælde en formodning om, at vedkommende er et barn, og det skal straks modtage bistand, støtte og beskyttelse. Bistand og støtte til børneofre bør sigte mod at rehabilitere barnet fysisk og psykosocialt og at finde en varig løsning for den pågældende. Adgang til uddannelse vil hjælpe børn til at blive genintegreret i samfundet. Da børneofre er særligt sårbare, bør der kunne træffes yderligere beskyttelsesforanstaltninger til at beskytte dem under de afhøringer, der udgør en del af efterforskningen af forbrydelsen og straffesagen.

(23) Der bør rettes særlig opmærksomhed mod uledsagede børn, som er ofre for menneskehandel, da de har brug for særlig bistand og støtte som følge af deres særligt sårbare situation. Fra det øjeblik et uledsaget barn, der er offer for menneskehandel, identificeres, og indtil der findes en varig løsning, bør med-

lemsstaterne anvende modtagelsesforanstaltninger, der passer til barnets behov og sikre, at de relevante retssikkerhedsgarantier finder anvendelse. Der bør træffes de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at der, hvor det er relevant, udpeges en værge og/eller en repræsentant for at varetage den mindreåriges tarv. Der bør hurtigst muligt træffes en afgørelse om fremtiden for hvert uledsaget barneoffer med henblik på at finde varige løsninger baseret på en konkret vurdering af barnets tarv, som bør være et primært hensyn. En varig løsning kan f.eks. være tilbagesendelse og reintegration i hjemlandet eller tilbagesendelseslandet, integration i værtssamfundet, tildeling af international beskyttelsesstatus eller tildeling af anden status i overensstemmelse med medlemsstaternes nationale lovgivning.

(24) Når der i overensstemmelse med dette direktiv skal udpeges en værge og/eller en repræsentant for et barn, kan disse roller varetages af samme person eller af en juridisk person, en institution eller en myndighed.

(25) Medlemsstaterne bør indføre en politik eller føre en styrket politik til forebyggelse af menneskehandel, der skal omfatte foranstaltninger til at modvirke og begrænse den efterspørgsel, der giver anledning til alle mulige former for udnyttelse, og foranstaltninger til at begrænse risikoen for, at folk bliver ofre for menneskehandel, gennem forskning, herunder forskning i nye former for menneskehandel, information, bevidstgørelse og uddannelse. I disse initiativer bør medlemsstaterne inddrage kønsperspektiver og se særligt på børns rettigheder. Offentligt ansatte, som det er sandsynligt vil komme i kontakt med ofre eller mulige ofre for menneskehandel, bør have tilstrækkelig uddannelse i at genkende og håndtere ofre. Uddannelsesforpligtelsen bør fremmes for medlemmer af følgende kategorier, når det er sandsynligt, at de vil kunne komme i kontakt med ofre: politibetjente, grænsevagter, ansatte i immigrationsmyndigheder, offentlige anklagere, jurister, dommere og andet retspersonale, ansatte i arbejdstilsynet, socialt personale, personer, der arbejder med børn, sundhedspersonale og konsulært personale, men vil — afhængig af de lokale omstændigheder — også kunne omfatte andre grupper af offentligt ansatte, som med rimelig sandsynlighed vil kunne støde på ofre for menneskehandel i forbindelse med deres arbejde.

(26) Direktiv 2009/52/EF indeholder bestemmelser om straf af arbejdsgivere, der beskæftiger tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold, når arbejdsgiveren, selv om han ikke er blevet tiltalt eller dømt for menneskehandel, benytter arbejde eller ydelser, der er aftvunget en person, med viden om, at den pågældende er offer for menneskehandel. Medlemsstaterne bør derudover overveje muligheden for at straffe personer, som bruger ydelser, der er aftvunget et offer, med viden om, at den pågældende er offer for menneskehandel. En sådan yderligere kriminalisering kunne omfatte handlinger udført af arbejdsgivere, der beskæftiger tredjelandstatsborgere, der opholder sig lovligt i landet, og unionsborgere samt købere af seksuelle ydelser fra et hvilket som helst offer for menneskehandel, uanset de pågældendes nationalitet.

(27) Medlemsstaterne bør oprette nationale overvågningssystemer, såsom nationale rapportører eller tilsvarende mekanismer, som de finder egnet i deres interne organisation, under hensyn til, at der bør være en minimumstruktur med nærmere fastlagte opgaver til at foretage vurderinger af tendenser i menneskehandlen, indsamle statistik, måle resultaterne af aktioner til bekæmpelse af menneskehandel og rapportere regelmæssigt. Sådanne nationale rapportører eller tilsvarende mekanismer er allerede konstitueret i et uformelt EU-netværk oprettet ved Rådets konklusioner om oprettelse af et uformelt EU-netværk af nationale rapportører eller tilsvarende mekanismer til overvågning af menneskehandel af 4. juni 2009. En EU-koordinator for bekæmpelse af menneskehandel vil deltage i arbejdet i dette netværk, der forsyner Unionen og medlemsstaterne med objektive, pålidelige, sammenlignelige og opdaterede strategiske oplysninger inden for menneskehandelsområdet og udveksler erfaringer og bedste praksis på området for forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel på EU-plan. Europa-Parlamentet bør have ret til at deltage i de nationale rapportørers eller tilsvarende mekanismers fælles aktiviteter.

(28) For at evaluere resultaterne af aktionerne til bekæmpelse af menneskehandel bør Unionen fortsat udvikle sit arbejde med metodologier og dataindsamlingsmetoder med henblik på at udarbejde sammenlignelige statistikker.

(29) I lyset af Stockholmprogrammet og for at udvikle en konsolideret EU-strategi for bekæmpelse af menneskehandel med sigte på yderligere styrkelse af Unionens og medlemsstaternes engagement og indsats for at forebygge og bekæmpe menneskehandel bør medlemsstaterne lette opgaverne for EU-koordinatoren for bekæmpelse af menneskehandel, der f.eks. kan omfatte forbedring af koordinationen og sammenhængen mellem EU-institutionerne og -agenturerne og mellem medlemsstaterne og de internationale aktører for at undgå dobbeltarbejde, bidrag til udarbejdelse af eksisterende eller nye EU-politikker og -strategier af betydning for bekæmpelsen af menneskehandel eller rapportering til EU-institutionerne

(30) Dette direktiv sigter mod at ændre og udvide bestemmelserne i rammeafgørelse 2002/629/RIA. Eftersom de ændringer, der skal foretages, er væsentlige, både hvad angår antal og karakter, bør rammeafgørelsen af hensyn til klarheden erstattes i sin helhed for så vidt angår de medlemsstater, der deltager i vedtagelsen af dette direktiv.

(31) I overensstemmelse med punkt 34 i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning¹⁴⁾ tilskyndes medlemsstaterne til, både i egen og Unionens interesse, at udarbejde og offentliggøre deres egne oversigter, der så vidt muligt viser overensstemmelsen mellem dette direktiv og gennemførelsesforanstaltningerne.

(32) Målet med dette direktiv, nemlig at bekæmpe menneskehandel, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne alene og kan derfor på grund af aktionens omfang og virkninger bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet omhandlet i denne artikel, går direktivet ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

(33) I dette direktiv overholdes de grundlæggende rettigheder og de principper, som bl.a. anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, herunder den menneskelige værdighed, forbuddet mod slaveri, tvangsarbejde og menneskehandel, forbuddet mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, børns rettigheder, retten til frihed og sikkerhed, ytrings- og informationsfriheden, beskyttelse af personoplysninger, adgang til effektive retsmidler og ret til en retfærdig rettergang samt legalitetsprincippet og princippet om proportionalitet mellem lovovertrædelse og straf. Dette direktiv tilsigter især at sikre, at disse rettigheder og principper respekteres fuldt ud, og skal gennemføres i overensstemmelse med dem.

(34) I medfør af artikel 3 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, har Irland meddelt, at det ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af dette direktiv.

(35) I medfør af artikel 1 og 2 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, og med forbehold af artikel 4 i samme protokol, deltager Det Forenede Kongerige ikke i vedtagelsen af dette direktiv, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Det Forenede Kongerige.

(36) I medfør af artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af dette direktiv, som derfor ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

Artikel 1

Genstand

Dette direktiv fastsætter minimumsregler for afgrænsningen af forbrydelser og sanktioner i forbindelse med menneskehandel. Det indfører endvidere fælles bestemmelser under hensyntagen til kønsperspektivet med henblik på i højere grad at forebygge denne form for kriminalitet og beskytte ofre herfor.

Artikel 2

Lovovertrædelser i forbindelse med menneskehandel

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at følgende forsætlige handlinger er strafbare:

Rekruttering, transport, overførelse, ydelse af husly til eller modtagelse af en person, herunder udveksling eller overdragelse af kontrol over de pågældende, ved trusler eller ved brug af magt eller andre former for tvang, ved bortførelse, ved bedrag, ved svig, ved misbrug af magt eller udnyttelse af en sårbar position eller ved, at der ydes eller modtages betaling eller fordele for at opnå samtykke fra en person, der har kontrol over en anden person, med henblik på udnyttelse.

2. En sårbar position betyder, en situation, hvor den pågældende ikke har noget reelt eller acceptabelt alternativ til at finde sig i misbruget.

3. Udnyttelse skal mindst omfatte udnyttelse af andres prostitution og andre former for seksuel udnyttelse, tvangsarbejde eller tvangstjenester, herunder tiggeri, slaveri og slaverilignende forhold, trældom samt udnyttelse af strafbare handlinger og fjernelse af organer.

4. Den omstændighed, at et offer for menneskehandel har givet sit samtykke til udnyttelsen, hvad enten dette er tilsigtet eller reelt, er uden betydning, hvis der er gjort brug af et af de i stk. 1 nævnte midler.

5. Hvis adfærden i stk. 1 involverer et barn, er der tale om strafbar menneskehandel, selv om der ikke er gjort brug af nogen af de i stk. 1 nævnte midler.

6. I dette direktiv forstås ved »barn« enhver person under 18 år.

Artikel 3

Anstiftelse, medvirken og tilskyndelse samt forsøg

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at anstiftelse af, medvirken i og tilskyndelse til samt forsøg på at begå en af de i artikel 2 omhandlede lovovertrædelser er strafbart.

Artikel 4

Straffe

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at lovovertrædelserne i artikel 2 kan straffes med fængsel med en maksimumsstraf på mindst fem år.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at lovovertrædelserne i artikel 2 kan straffes med fængsel med en maksimumsstraf på mindst ti år, når lovovertrædelserne:

- a) er begået mod et offer, der i særlig grad var sårbart, hvilket i dette direktiv mindst omfatter børneofre
- b) er begået inden for en kriminel organisation i betydningen i Rådets rammeafgørelse 2008/841/RIA af 24. oktober 2008 om bekæmpelse af organiseret kriminalitet¹⁵⁾
- c) forsætligt eller groft uagtsomt har bragt offeret i livsfare, eller
- d) er begået med brug af grov vold, eller offeret blev forvoldt særlig alvorlig skade ved lovovertrædelserne.

3. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at det forhold, at en lovovertrædelse omhandlet i artikel 2 er begået af en offentligt ansat under udførelsen af dennes opgaver, betragtes som en skærpende omstændighed.

4. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de i artikel 3 nævnte strafbare handlinger kan straffes med strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til den strafbare handling og har afskrækkende virkning og som kan medføre overgivelse.

Artikel 5

Juridiske personers ansvar

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at juridiske personer kan drages til ansvar for lovovertrædelser, jf. artikel 2 og 3, som for at skaffe dem vinding begås af en person, der handler enten individuelt eller som medlem af et organ under den juridiske person, og som har en ledende stilling inden for den juridiske person, idet den pågældende har

- a) beføjelse til at repræsentere den juridiske person
- b) beføjelse til at træffe beslutninger på den juridiske persons vegne, eller
- c) beføjelse til at udøve intern kontrol.

2. Medlemsstaterne sikrer også, at en juridisk person kan drages til ansvar, når manglende tilsyn eller kontrol fra en af de i stk. 1 omhandlede personers side har gjort det muligt for en person, der er underlagt den juridiske persons myndighed, at begå lovovertrædelserne i artikel 2 og 3 for at skaffe den juridiske person vinding.

3. Juridiske personers ansvar i henhold til stk. 1 og 2 udelukker ikke strafferetlig forfølgning af fysiske personer, der begår, anstifter eller medvirker i lovovertrædelserne i artikel 2 og 3.

4. I dette direktiv forstås ved »juridisk person« enhver enhed, der har retssubjektivitet i henhold til den lovgivning, der finder anvendelse, dog ikke stater og andre offentlige organer under udøvelsen af offentligretlige beføjelser eller offentligretlige internationale organisationer.

Artikel 6

Sanktioner over for juridiske personer

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at der over for juridiske personer, der kendes ansvarlige i henhold til artikel 5, stk. 1 eller 2, kan iværksættes sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til lovovertrædelsens grovhed og har en afskrækkende virkning, og som skal omfatte strafferetlige og andre bøder og kan omfatte andre sanktioner, såsom:

- a) udelukkelse fra offentlige ydelser eller tilskud
- b) midlertidigt eller varigt forbud mod at udøve kommerciel virksomhed
- c) anbringelse under retsligt tilsyn
- d) tvangsopløsning
- e) midlertidig eller permanent lukning af forretningssteder, der er blevet brugt til at begå lovovertrædelsen.

Artikel 7

Beslaglæggelse og konfiskation

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at deres kompetente myndigheder har ret til at beslaglægge og konfiskere redskaber og udbytte fra de i artikel 2 og 3 omhandlede lovovertrædelser.

Artikel 8

Sikring af, at ofret ikke retsforfølges eller straffes

Medlemsstaterne træffer i overensstemmelse med de grundlæggende principper i deres retssystemer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at deres kompetente nationale myndigheder har ret til at undlade at retsforfølge eller straffe ofre for menneskehandel i forbindelse med deres indblanding i kriminelle aktiviteter, som de er blevet tvunget til at begå som en direkte følge af, at de har været udsat for en af de i artikel 2 nævnte handlinger.

Artikel 9

Efterforskning og retsforfølgning

1. Medlemsstaterne sikrer, at efterforskning af lovovertrædelserne i artikel 2 og 3 og retsforfølgning i forbindelse hermed ikke er afhængig af ofrets anmeldelse eller anklage, og at der fortsat kan ske retsforfølgning, selv om ofret trækker sin forklaring tilbage.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at der, når karakteren af handlingen tilsiger det, kan ske retsforfølgning i forbindelse med lovovertrædelserne i artikel 2 og 3 i tilstrækkelig lang tid, efter at ofret har nået myndighedsalderen.

3. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at personer, enheder eller tjenester med ansvar for at efterforske lovovertrædelserne i artikel 2 og 3 eller indlede retsforfølgning i forbindelse med disse er uddannede hertil.

4. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at personer, enheder og tjenester med ansvar for efterforskning af eller retsforfølgning i forbindelse med lovovertrædelserne i artikel 2 og 3 kan anvende effektive efterforskningsmetoder såsom dem, der bruges mod organiseret kriminalitet eller andre alvorlige forbrydelser.

Artikel 10

Jurisdiktionskompetence

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at fastslå deres jurisdiktionskompetence med hensyn til lovovertrædelserne i artikel 2 og 3, når

- a) lovovertrædelserne helt eller delvis er begået på deres område eller
- b) gerningsmanden er deres statsborger.

2. En medlemsstat underretter Kommissionen, når den beslutter at udvide sin jurisdiktionskompetence med hensyn til de i artikel 2 og 3 nævnte lovovertrædelser, der er begået uden for dens område, f.eks. når

- a) lovovertrædelserne er begået mod en af dens statsborgere eller mod en person, der har sædvanligt opholdssted på dens område, eller
- b) lovovertrædelserne er begået for at skaffe en juridisk person, som har hjemsted på den pågældende medlemsstat, vinding, eller
- c) gerningsmanden har sædvanligt opholdssted på dens område.

3. Med henblik på retsforfølgning i forbindelse med lovovertrædelserne i artikel 2 og 3, når de er begået uden for den pågældende medlemsstats område, skal hver medlemsstat i de tilfælde, der er omhandlet i stk. 1, litra b), og kan i de tilfælde, der er omhandlet i stk. 2, træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at dens jurisdiktionskompetence ikke er betinget af et af følgende:

- a) at gerningerne er strafbare på gerningsstedet, eller
- b) at der kun kan ske retsforfølgning på grundlag af en anmeldelse, som ofret har indgivet på gerningsstedet, eller efter en anmeldelse fra den stat, hvor lovovertrædelserne blev begået.

Artikel 11

Bistand og støtte til ofre for menneskehandel

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at ofre får bistand og støtte før, under og i et passende tidsrum efter straffesagens afslutning, så de kan udøve deres rettigheder i henhold til rammeafgørelse 2001/220/RIA og nærværende direktiv.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at der straks ydes bistand og støtte til personer, når de kompetente myndigheder har en rimelig begrundet indikation, der giver anledning til at antage, at vedkommende kan have været offer for en af lovovertrædelserne i artikel 2 og 3.

3. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at bistand og støtte til et offer ikke betinges af, at ofret er rede til at samarbejde under den strafferetlige efterforskning, retsforfølgningen eller retssagen, uden at dette dog berører direktiv 2004/81/EF eller lignende nationale regler.

4. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at oprette egnede ordninger med henblik på tidligt at genkende ofre og yde dem bistand og støtte i samarbejde med de relevante støtteorganisationer.

5. De i stk. 1 og 2 nævnte bistands- og støtteforanstaltninger skal ydes på grundlag af information og samtykke og skal mindst omfatte sikring af en levestandard, så ofret har til livets opretholdelse, i form af foranstaltninger såsom passende og sikker indkvartering og materiel bistand samt den nødvendige lægehjælp, herunder psykologisk bistand, rådgivning og information og, hvor det er relevant, oversættelse og tolkning.

6. Den i stk. 5 omhandlede information skal, hvor det er relevant, omfatte information om en betænkningstid og en restitueringsperiode i medfør af direktiv 2004/81/EF og information om muligheden for at indrømme international beskyttelse i medfør af Rådets direktiv 2004/83/EF af 29. april 2004 om fastsættelse af minimumsstandarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som flygtninge eller som personer, der af anden grund behøver international beskyttelse, og indholdet af en sådan beskyttelse¹⁶⁾ og Rådets direktiv 2005/85/EF af 1. december 2005 om minimumsstandarder for procedurer for tildeling og fratagelse af flygtningestatus i medlemsstaterne¹⁷⁾ eller i medfør af andre internationale instrumenter eller lignende nationale regler.

7. Medlemsstaterne skal tage vare på ofre med særlige behov, navnlig når disse behov skyldes deres graviditet, deres helbredstilstand, ethvert handicap eller en mental eller psykisk forstyrrelse, som de måtte have, eller alvorlige former for psykisk, fysisk eller seksuel vold, som det måtte have været udsat for.

Artikel 12

Beskyttelse af ofre for menneskehandel under efterforskningen og straffesagen

1. Beskyttelsesforanstaltningerne i denne artikel finder anvendelse ud over de rettigheder, der er indrømmet ved rammeafgørelse 2001/220/RIA.

2. Medlemsstaterne sikrer, at ofre for menneskehandel straks får adgang til juridisk rådgivning og, i overensstemmelse med ofres rolle i det relevante retssystem, til juridisk bistand under straffesagen, herunder med henblik på at rejse erstatningskrav. Juridisk rådgivning og bistand skal være gratis, når ofret ikke har tilstrækkelige økonomiske midler.

3. Medlemsstaterne sikrer, at ofre for menneskehandel får passende beskyttelse ud fra en konkret risikovurdering, bl.a. ved at få adgang til vidnebeskyttelsesprogrammer og andre tilsvarende foranstaltninger, hvor det er relevant, på det i national ret eller i nationale procedurer fastsatte grundlag.

4. Medlemsstaten skal, uden at dette dog indebærer en begrænsning i forsvarets rettigheder, på grundlag af de kompetente myndigheders konkrete vurdering af ofrets personlige omstændigheder sikre, at ofre for menneskehandel modtager særlig behandling med henblik på at forebygge sekundær viktimisering ved så vidt muligt, på de i national ret fastsatte betingelser og i overensstemmelse med reglerne om rettens skøn, praksis eller vejledning, at undgå:

- a) unødvendig gentagelse af afhøringer under efterforskningen og under retsforfølgningen og retssagen
- b) visuel kontakt mellem offer og tiltalte, herunder under aflæggelse af vidnesbyrd, såsom afhøringer og krydsforhør, ved hjælp af egnede midler, herunder ved brug af egnet kommunikationsteknologi
- c) afgivelse af vidneforklaring uden dørlukning og
- d) unødvendig udspørgen om privatlivets forhold.

*Artikel 13***Almindelig bestemmelse om bistand, støtte og beskyttelsesforanstaltninger for børn, der har været ofre for menneskehandel**

1. Børn, der har været ofre for menneskehandel, skal have bistand, støtte og beskyttelse. Ved anvendelsen af dette direktiv skal barnets tarv være et primært hensyn.

2. Medlemsstaterne sikrer, at det, såfremt der hersker usikkerhed om alderen på den person, der har været offer for menneskehandel, og der er grund til at formode, at personen er et barn, antages, at personen er et barn, så det straks kan få adgang til bistand, støtte og beskyttelse i overensstemmelse med artikel 14 og 15.

*Artikel 14***Bistand og støtte til barneofre**

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de særlige foranstaltninger til at bistå og støtte børn, der har været ofre for menneskehandel, i deres fysiske og psykosociale rehabilitering på kort og lang sigt iværksættes efter en konkret vurdering af de særlige forhold, der gør sig gældende for det enkelte barneoffer, og under hensyntagen til barnets ønsker, behov og problemer, for at finde en varig løsning for barnet. Inden for en rimelig tid giver medlemsstaterne barneofre, og børn af ofre, der modtager bistand og støtte efter artikel 11, adgang til uddannelse i overensstemmelse med medlemsstaternes nationale ret.

2. Medlemsstaterne udpeger en værge eller en repræsentant for et barn, der har været offer for menneskehandel, så snart barnet er identificeret af myndighederne, når indehaverne af forældremyndigheden i henhold til national ret ikke kan varetage barnets tarv og/eller ikke kan repræsentere barnet på grund af en interessekonflikt mellem dem og barneofret.

3. Medlemsstaterne træffer, hvor det er relevant og muligt, foranstaltninger til at yde bistand og støtte til familien til et barn, der har været offer for menneskehandel, når familien befinder sig på medlemsstaternes område. Navnlig anvender medlemsstaterne artikel 4 i rammeafgørelse 2001/220/RIA på familien, når det er hensigtsmæssigt og muligt.

4. Denne artikel anvendes med forbehold af artikel 11.

*Artikel 15***Beskyttelse af børn, der har været ofre for menneskehandel, under efterforskningen og straffesagen**

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de kompetente myndigheder under efterforskningen og under straffesagen, i overensstemmelse med ofres rolle i det relevante retssystem, udpeger en repræsentant for et barn, der har været offer for menneskehandel, når indehaverne af forældremyndigheden i henhold til national ret ikke kan repræsentere barnet på grund af en interessekonflikt mellem dem og barneofret.

2. Medlemsstaterne sikrer, i overensstemmelse med ofres rolle i det relevante retssystem, at børneofre straks får adgang til gratis juridisk rådgivning og bistand, herunder med henblik på at rejse erstatningskrav, medmindre de har tilstrækkelige økonomiske midler.

3. Medlemsstaten skal, uden at dette dog indebærer en begrænsning i forsvarets rettigheder, træffe de nødvendige foranstaltninger til i forbindelse med efterforskningen og under straffesager vedrørende lovovertrædelserne i artikel 2 og 3 at sikre, at

- a) afhøring af barneofret finder sted uden ugrundet ophold, efter at forholdene er blevet anmeldt til de kompetente myndigheder
- b) afhøring af barneofret om nødvendigt finder sted i lokaler, der er indrettet eller tilpasset til formålet
- c) afhøring af barneofret efter omstændighederne foretages af eller gennem personer, der er uddannet hertil
- d) alle afhøringer af barneofret foretages af den samme person, hvis det er muligt og hensigtsmæssigt
- e) antallet af afhøringer begrænses mest muligt, og at afhøring kun foretages, hvis det er strengt nødvendigt for efterforskningen og straffesagen
- f) barneofret kan ledsages af en repræsentant eller, hvor dette er relevant, af en voksen efter barnets eget valg, medmindre der er truffet en begrundet beslutning om, at den pågældende ikke kan ledsage barnet.

4. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at alle afhøringer af barneofret eller om nødvendigt af et barnevidne i forbindelse med efterforskningen af lovovertrædelserne i artikel 2 og 3 kan videooptages, og at sådanne videooptagelser af afhøringen kan benyttes som bevismateriale i straffesagen i overensstemmelse med national lovgivning.

5. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at retten i straffesager vedrørende lovovertrædelserne i artikel 2 og 3 kan træffe afgørelse om, at

- a) retsmødet finder sted for lukkede døre, og
- b) barneofret afhøres i retslokalet uden at være til stede, navnlig ved hjælp af hensigtsmæssig kommunikationsteknologi.

6. Denne artikel anvendes med forbehold af artikel 12.

Artikel 16

Bistand og støtte til samt beskyttelse af uledsagede børn, der har været ofre for menneskehandel

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de særlige foranstaltninger til at bistå og støtte børn, der har været ofre for menneskehandel, som omhandlet i artikel 14, stk. 1, tager behørigt hensyn til det uledsagede barneoffers personlige og særlige omstændigheder.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på at finde en varig løsning baseret på en konkret vurdering af barnets tarv.

3. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at der, hvor det er relevant, udpeges en værge for uledsagede børn, der har været ofre for menneskehandel.

4. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de kompetente myndigheder under efterforskningen og straffesagen, i overensstemmelse med ofres rolle i det relevante retssystem, udpeger en repræsentant, hvis barnet er uledsaget eller adskilt fra sin familie.

5. Denne artikel anvendes med forbehold af artikel 14 og 15.

*Artikel 17***Kompensation til ofre**

Medlemsstaterne sikrer, at ofre for menneskehandel får adgang til eksisterende kompensationsordninger for ofre for forsætlige voldsforbrydelser.

*Artikel 18***Forebyggelse**

1. Medlemsstaterne træffer egnede foranstaltninger såsom uddannelse til at modvirke og begrænse den efterspørgsel, der giver anledning til enhver form for udnyttelse i forbindelse med menneskehandel.

2. Medlemsstaterne iværksætter egnede aktioner, herunder via internettet, såsom informations- og bevidstgørelseskampagner, forsknings- og uddannelsesprogrammer, eventuelt i samarbejde med relevante organisationer i civilsamfundet og andre aktører, med henblik på at øge bevidstheden om problemet og begrænse risikoen for, at folk, navnlig børn, bliver ofre for menneskehandel.

3. Medlemsstaterne fremmer regelmæssig uddannelse af offentligt ansatte, som det er sandsynligt vil komme i kontakt med ofre eller mulige ofre for menneskehandel, herunder politibetjente, med henblik på at sætte dem i stand til at genkende og håndtere ofre og potentielle ofre for menneskehandel.

4. For at forebygge og bekæmpe menneskehandel mere effektivt ved at modvirke efterspørgsel overvejer medlemsstaterne at træffe foranstaltninger til at strafbelægge brug af ydelser i forbindelse med den i artikel 2 nævnte udnyttelse med viden om, at den pågældende er offer for en af lovovertrædelserne i artikel 2.

*Artikel 19***Nationale rapportører eller andre tilsvarende mekanismer**

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at indføre nationale rapportører eller andre tilsvarende mekanismer. Opgaverne, der skal udføres efter disse mekanismer, skal omfatte vurdering af tendenser i menneskehandelen, måling af resultaterne af aktioner til bekæmpelse af menneskehandel, herunder indsamling af statistikker i tæt samarbejde med de relevante organisationer i civilsamfundet, der er aktive på dette område, og rapportering.

*Artikel 20***Koordination af EU-strategien for bekæmpelse af menneskehandel**

For at bidrage til en koordineret og konsolideret EU-strategi for bekæmpelse af menneskehandel skal medlemsstaterne lette opgaverne for en koordinator for bekæmpelse af menneskehandel. Medlemsstaterne skal navnlig formidle de i artikel 19 omhandlede oplysninger til koordinatoren for bekæmpelse af menneskehandel, på grundlag af hvilke sidstnævnte skal bidrage til rapportering, der udføres af Kommissionen hvert andet år, om hvilke fremskridt der er gjort i bekæmpelsen af menneskehandel.

*Artikel 21***Erstatning af rammeafgørelse 2002/629/RIA**

Rammeafgørelse 2002/629/RIA om bekæmpelse af menneskehandel erstattes herved for så vidt angår de medlemsstater, der deltager i vedtagelsen af dette direktiv, idet dette dog ikke berører medlemsstaternes forpligtelser for så vidt angår fristerne for gennemførelse af rammeafgørelsen i national ret.

For så vidt angår de medlemsstater, der deltager i vedtagelsen af dette direktiv, gælder henvisninger til rammeafgørelse 2002/629/RIA som henvisninger til nærværende direktiv.

*Artikel 22***Gennemførelse**

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 6. april 2013.

2. Medlemsstaterne indberetter teksten til de bestemmelser, som gennemfører de forpligtelser, der pålægges dem i medfør af dette direktiv, i deres nationale lovgivning til Kommissionen.

3. Foranstaltningerne skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. Metoderne til at lave en sådan henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

*Artikel 23***Rapportering**

1. Kommissionen fremsender senest den 6. april 2015 en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet med en vurdering af, i hvilket omfang medlemsstaterne har truffet de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme dette direktiv, herunder en beskrivelse af de foranstaltninger, der er truffet i henhold til artikel 18, stk. 4, om nødvendigt ledsaget af lovgivningsmæssige forslag.

2. Kommissionen fremsender senest den 6. april 2016 en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet med en vurdering af, hvilken indvirkning den eksisterende nationale lovgivning, der gør det strafbart at bruge tjenester i forbindelse med udnyttelse af menneskehandel, har haft på forebyggelsen af menneskehandel, om nødvendigt ledsaget af passende forslag.

*Artikel 24***Ikrafttræden**

Dette direktiv træder i kraft på dagen for dets offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende.

*Artikel 25***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 5. april 2011.

På Europa-Parlamentets vegne

*J. Buzek
Formand*

På Rådets vegne

*Györi E.
Formand*

- 1) Udtalelse af 21.10.2010 (endnu ikke offentliggjort i EUT).
- 2) Europa-Parlamentets holdning af 14.12.2010 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 21.3.2011.
- 3) EFT L 203 af 1.8.2002, s. 1.
- 4) EUT C 311 af 9.12.2005, s. 1.
- 5) EUT C 115 af 4.5.2010, s. 1.
- 6) EUT L 328 af 15.12.2009, s. 42.
- 7) EUT L 261 af 6.8.2004, s. 19.
- 8) EUT L 168 af 30.6.2009, s. 24.
- 9) EFT L 190 af 18.7.2002, s. 1.
- 10) EFT L 182 af 5.7.2001, s. 1.
- 11) EUT L 68 af 15.3.2005, s. 49.
- 12) EUT L 158 af 30.4.2004, s. 77.
- 13) EFT L 82 af 22.3.2001, s. 1.
- 14) EUT C 321 af 31.12.2003, s. 1.
- 15) EUT L 300 af 11.11.2008, s. 42.
- 16) EUT L 304 af 30.9.2004, s. 12.
- 17) EUT L 326 af 13.12.2005, s. 13.